

No 's tornen els originals.
Dels treballs ne son responsables llurs
autors.

← Periòdic literari. - Surt els dies 10 i 25 de cada mes →

El llorer de Mossen Cinto

La Comissió organitzadora del Esbart Nacionalista de Torelló (en constitució), ens fa a saber que 'l llorer plantat per Mossen Cinto Verdagner a Vinyoles d' Oris s' està morint.

Aquesta nova ens ha entristit com creiem que entristirà a tots els bons catalans amants de nostre terra; aquest arbre-reliquia, aquest preuat recort de nostre malaguanyat poeta no es mor per vell, es mor per falta de cuidados, es mor per deixadesa i es de tot punt precis que per qui pugui fer-ho es prenguin totes les mides necessaries per a salvar aquest gloriós llorer.

A totes les Societats, Cassinos i Centres de Catalunya, polítics i no polítics sens distinció de matissos, a tots els bons catalans; a tots donem el crit d' alarma, per a que es fassi lo possible per a conservar aquest vivent recort de nostre malaguanyat poeta.

LA REDACCIÓ.

Estances

per Kayyma, gran poeta persa, en l' any 1042 de l' era cristiana.

El jorn que 'l sol s' apagui en l' horitzó sens mida,
el jorn que tot s' esfondri per no aixecar-se més,
jo 't demanaré, Deu, per que m' has dat la vida
si tenies l' idea de pendre-la després.

No vulguis mai saber per que les coses son,
ni cansis lo teu cor cercant el tot i el ré;

viu en dolça alegria, car Deu, quan creà 'l mon,
no 't va demanar pas que dessis ton paré.

No trepitjis les flors, perque eixes roses
i aquests blaus lotus que am delicia culls,
qui sab si un dia foren les hermoses
ninetes d' uns ulls bells com els teus ulls.

Pensa que en aquest mon totes les coses
se rompen de la mort en els esculls,
mes viuen entremig de dues llosets
com una flor premsada entre dos fulls.

Sigues amic de l' home honrat i noble i sabi;
fuig a mil farsacs lluny del neci i l' ignorant;
si 'l primé 't dona un vri, beu-tel... fins que s' acabi;
si 'l segon un antidot, escupa'l a l' instant.

Un rossinyol, ubriac d' amor per una rosa,
veient-me trist un jorn, cantà com si digués:
«Guaita la flor, somriu, la poncella es desclosa,
i la vida que passa ja no 's retroba mes.»

Si 't fas anomenada en una vila,
tothom te tractarà de llibertí i malvat;
si vius en un recó una vida tranquila,
te diràn que ets inútil per a l' humanitat.

Traducció de R. VIVES PASTOR.

NOTA.—Degut a la galanteria del distingit poeta En R. Vives, avui donem a conèixer a nostres llegidors algunes «Estances», traduïdes i publicades per dit senyor en son últim llibre.

La nau de les esperances

El gran trasatlàntic esta fent els preparatius per a ferse a la mar. Per ses xameneies surten espeses columnes de fum negre, ja s'han desfet les amarres i va recullint calmosament les ancores, per son costat llensa brunzent un raig de vapor que xiula com la respiració causada d'un tità arrencant del fons del mar els unglots que hi té clavats.

Per sota les cubertes luxoses, gairebé desertes, pulula atapat i passatge de proa, tota una munió de gent trista i miserable, que es belluga continuament com un formiguer i crida... i plora.

Son els emigrants, son els que fuigen de la patria, uns perquè no poden menjar, d'altres, els fracassats de tota mena que van en busca de prosperitats, de sort, en extranyes països, que creuen millors que el seu, d'altres... qui sab per que s'en van.

Cada barco que surt abarrotat d'aquesta càrrega humana, m'apar el poble d'Israel partint en busca de la terra promesa i em pregunto: ¿quants d'aquests l'assoliràn?

Aquest vaixell que surt, al abandonar el port ja porta una altre càrrega, la càrrega de les esperances nascudes aleshores i que pendrà cos i es faràn grans bressades per aquella mar que solquen; més ¡quantes ne moriràn al mateix temps de posar el peu en aquelles terres desconegudes! d'altres viuràn més temps i s'aniràn corsecant de mica en mica, per a expirar també sens poder arribar al terme natural de la seva vida, que es conseguir lo que persegueixen i de les que hi arribin moltes moriràn desenganyades i penedides d'haver perdut el temps darrera d'una cosa, que un cop assolida i vista de prop no es lo que de lluny semblava.

Sort tindrà els que les cobeijen que quan una esperança mor l'altre neix.

Esperances que moriu! doneu tot seguit vida a una altre car a l'home a qui se l'hi mor una esperança i no n'hi resta cap més, l'hi queda el cor tan buit i l'ànima tan trista com al pare a qui se l'hi ha mort lo seu fill únic.

El vaixell ja es mou, lentament se va apartant del moll, voleian mocadors, un home aixeca en sos brassos un infant molt petit que agita ses manetes.

¡Pobre infant! que hi faràs tu en aquells països que no son el teu? Semblaràs un arbre trasplantat lluny de son clima i ta vida, en lo moral, serà molt feble, fins els jorns de ta infantesa passats en lo terror on varcs neixer, se t'hauràn esborrat de la memoria i pobre del home que no té recorts!

Per dissort teva ni l'anyorament podràs sentir; et trobaràs estrany en una terra on t'hi hauràs fet gran i no podràs desitjar l'altre, la teva, per que no la coneixeràs.

¡Que infelís seràs quan siguis home! el semblarà que no tens patria. Viure amb madastra, te nint mare envers qui no es pot sentir amor per desconèixer-la, es pitjor que esser bort.

Pobre infant i com té planyo!

El barco es va allunyant; com deuen obrir els ulls de fit a fit aquells que van a dins qui sap si per no tornar, com deuen obrir els ulls mirant la

terra aimada que tenen d'abandonar, com la deuen mirar per a endursela grabada en son cervell, com la deuen mirar els pobres emigrants la seva terra que molts d'ells ja no veuràn mai més.

Lo barco ja es molt lluny, de proa a l'horitzó on no s'ovira més que el cel juntantse amb l'aigua; com el vaixell que els porta, els emigrants també l'hi tenen un horitzó al davant, un horitzó que es un interrogant.

Magü Murià

Rectificació

«Cada casa n' es un món»
diu l' adagi i es confon,
sempre que aixis enraona,
puix tots sabem qu' es un món
en el món cada persona.

VICTOR MORA ALSINELLA.

Arràn de terra

Apreciable i estimada filla Ció: M' alegraré que al rebre aquesta disfrutis de bona salut com ho es la meva (A. D. G.) Sabràs que enguany la festa major no 's prepara massa com cal, per que tots els de la colla de abaix està enverinats amb els de ca 'l Massetas, que son els que havien de pagar les gralles.

Sabràs que aquí fa un taro que tot ho malmeta i la cullita serà molt magre.

Fes per manera de que 'ls amos t' apujin d' un duro més, per que air vaig trobar al hereu Titus i va dirme que la seva noia, la Remei, que serveix a Tarragona a casa d' un senyor empleat del Govern, guanya quatre duros cada mes.

Si t' apujen d' un duro enviansel per que a casa la ballem molt magre i sobretot are que hem tingut un trastorn que jo crec que 'ns farà anar a captar.

L' altre cap-vespre, al tornar del tros i al donar el pinso al *Moreno*, vaig fixar-me que no tastava res i no més feia que ajeures i revolcar-se. Jo que si, que vaig a cercar el manescal i ens va dir que 'l *Moreno* tenia un mal de ventre molt fort.

Jo i ta mare vam passar part de la nit vetllant-lo i posant-li draps mullats amb vinagre als ronyons. No volia menjar de cap de les maneres fins que a la matinada el vam trobar mort, estirat.

Calcula quina desgracia! Ta mare es al llit del trastorn, el xic va plorar bona estona. Jo crec que a casa hi ha entrat la pesta o algun bruixot ens ha maleit.

Un animal tan guapo!

Ves com ho farem are.

Fes bondat, no vagis a cap ball i reb una abraçada del teu pare

Menció.

P. D. Me descuidava de dirte que air vam enterrar a la vella de casa, la meva mare.

Pensa amb allò del duro.

JACINTO CAPELLA.

TARD

En l' hora freda de matinada,
per les esclertes dels finestrons,
la llum de l' auba que fa sa entrada
empeny la fosca cap els reconcs.

Prop de l' espona boi assentada
la monja resa ses oracions
amb veu calmosa i acompassada
d' ànima lliure de les passions.

El malalt jove, segueix amb pena
de la pregaria les inflexions,
que aquella estona pura i serena
a son cor crida les emocions.

Un cop el res finit
s' incorpora en el llit
i exclama el bon malalt:
«Diré sempre ben alt,
que vos m' heveu guarit,
i que si tinc salut
sols a vos és degut,
que amb vostre gran dalit
com mare cuidadosa
vetllat m' heu amorosa».

No tinc d' oblidar mai tendra germana
encar que 'l món m' emporti amb son burgit,
que en una casa santa, hi ha qui sana
malalties del còs i l' esperit,
que hi ha una Sor Maria tota humana
que m' ha fet abocar a l' infinit,
que 'm porta fins a Deu i m' hi encomana
amb la fè del que mira el món petit.»

«Al convent tinc d' anar centes vegades
vos hi vui veure, perque só agrait;
no ho sóc d' aquells que de mercès passades,
qui les hi feu, solen llençà a l' oblit.»

«Tots sou iguals, germà, quan ja la vida
de nou vos cridi i vos emporti el món,
jo ja seré per vos cosa finida,
un record que s' esfuma i es confón.»

«Sols Deu, amor etern en sa existencia,
pot veure'm tal com sóc i en tots mos fets,
ell jutjarà la meua conciencia
de lo que 's veu fins als dormits secrets;
a Ell que constant regula en sa poixança,
amo de tot, del món tot lo existent,
espero el dia amb ganes i recança
que 'm mostri son enuig o agraiment!»

¡Aquell demà! demà que sempre 'ns crida
no va arribar fins ja passats molts anys,
no inútilment el món tot jorn convida
a correr per alegres viaranys.
Quan ja l' home agrait va fer memoria,
un matí, consumit d' aburriment,
desgranant de malalt la seva historia
les passes dirigi cap al convent.
I al demanar a la que obrí la porta
per Sor Maria, dòna de virtuts
la que als malalts contempla i aconorta
i 'ls condueix a Deu d' amor retuts.
Contestà la portera: «¡Sor Marial
ja recordo, ¡quin cor! ¡cor sense fel!
fa un any, un any tot just que en aquest dia
Nostramo va cridar-la cap al cel!»

ENRIC CUBAS.

Lo mes de Maria

—Escolti, senyora Francisqueta, ¿que no baixarà aquest any a fer lo mes de Maria amb nosaltres?

—¡Borranga, no faltava més! I crega que ha fet molt bé de recordarm-ho, perque quan vagi a la pescateria, de passada compraré un parell de ciris de tres unses i un pomet de lliris, i aquest mig dia 'ls hi portaré.

—Moltes gracies, i cregui que la Verge li agrairà molt aquest obsequi.

—Vol çallar!... I digui, senyora Pepa, ¿que també baixaran los demés veïns?

—¡Jo creec que sí! Per lo menys jo 'ls he fet passar recado a tots.

—¡Amigo, si que aquest any serà concorreguda la festa! Doncs vaja, jo també faré tots los *impossibles* perque baixi 'l meu marit.

—Com tingui gust, ja sab que sempre 'ns farà molt *da favor*.

—¿I a quina hora 'l comensen?

—A les dotze. ¡Sobre tot siguin ben puntuals!

—No tinga por, no faltarem.

Aquesta sigué, poc més o menys, la conversa que va tenir lloc en la entrada d' una rónega escaleta del carrer de Vertrallans, a les nou del matí, del dia primer de maig. Efectivament, la propietaria de la casa, o siga la senyora Pepa, tenia la costum de convida cada any als seus llogaters, a fi de que amb la seva presencia animessin les funcions religioses que donava a casa seva durant lo mes de les flors, i que dedicava a exaltar les glories de Maria. No 's feu esperar gaire lo notar-se un moviment extraordinari de obrir i tancar portes, en aquella silenciosa escaleta, no sent altre cosa que la disposició dels veïns, per a donar compliment a la invitació que la senyora Pepa 'ls havia fet lo dia abans. Jo, per una part, també tingué d' assistirhi, puix li devia alguns favors, lo que feu que al sentir tocar les dotze, fes via cap abaix.

No fou necessari trucar a la porta, puix aqueixa estava oberta de bat a bat, lo que feu me fiqués a dins com si fos a casa meua. Al entrar lo primer que vaig veure fou un petit recibidor amb quatre cadires de seient endomascats, i de un color casi perdut, deixant conèixer que aquest, avergonyit de sa vellesa, havia desaparegut per no sortir mai més, completant tan tipic mobiliari, un canapé de boga, i una tauleta amb un quinqué amb pantalla de retallets de paper, obra de la senyora Pepa en les nits d' hivern.

Al sentir mos passos, va sortir a rebrem la mestressa de la casa, la que després de molts compliments, demostrant son agraiment per haver acceptat sa invitació, va acompanyarme a la *capilla ardiente*; tal nom mereixia 'l lloc on tenia de celebrarse la festa. Tres rengles de cadires, ocupades per veïnes, omplien aquella petita estancia. Al enfront hi havia una calaixera de últims del sigle passat; reposant sobre d' ella una escaparata de les mitjanes, ocupada per una Puríssima, feta sens dupte per un escultor, en un dia de mala lluna, donant llum d' honor a dita Verge quatre ciris, posats dos per banda, en quatre candeleros desiguals, i al bell mig d' ells hi feia pampallugues una xinxeta posada en oli, dins de un pot de porcelana. Adornaven además

aquell improvisat altar, alguns jerros amb rams mal jirbats de roses passades, liris pansits i xeringuilla esmortuida.

Al poc rato d' estar allí, i ja cansat de respirar aquella atmósfera impregnada de tan distintes olors, se senti 'l toc d' una campaneta tocada amb força pel marit de donya Pepa, indicant silenci, puix en aquell moment s' anava a comensar la cerimònia religiosa.

Tots ens varem agonollar, i després d' haver-nos senyat comensarem a recitar: *Yo creo que estás aquí presente...* i després d' haver llegit lo senyor Ramón amb veu nassal, i fent deu mil embuts, los tres punts corresponents al primer dia de Maig, varem resar cinc *Ave marias* seguides de *Gloria Patri*.

¡Més aquí fou Troya! Tot just havíem acabat de dir *Amen*, quan tot d' una cau un dels ciris, anant a parar damunt d' una nena de set anys que estava asseguda al primer rengle de cadires. ¡Quin modo de plorar aquella pobra criatura! Tots varem aixecar-nos corrent en auxili d' aquella nena, i per un instant *¡adiós* mes de Maria! L' un corria per donar-li vi amb sal, que diuen que es tan bó pel susto; un ratllava una patata, per posar-li les ratlladures a la cremada que s' havia fet en una mà. La pobre de la senyora Pepa corria esblaimada d' una part a l' altre, sense saber lo que li passava i amb una ompolla d' aigua naf a la mà... ¡Allò semblava la fi del mon! Sort del senyor Ramón que tingué la bona idea d' anar a comprar deu céntims de carametlos, los quals, amb sa dolzor, varen calmar lo plor d' aquell angelet i retenir-li 'l singlot que li causà 'l dolor de la cremada.

Després de haberse calmat tal rebombori, altre volta 'l senyor Ramón senyalà amb un repic de campaneta, que tornava a continuar l' interrompuda festa... i agafant lo llibre, 'ns feu recitar la oració que comensa: *¡Oh divina Madre!*... Acabat vingué la consabuda pràctica, i per fi la *Jaculatoria* seguida de *Dominare nostri tu et filius tuus*. Al ser aquí, 'l públic tingué un moment d' expansió, mentres lo senyor Ramón buscava l' exemple que tocava llegir en semblant dia, lo que efectuà amb ben curt espai tractant aquest del *Amor fil al á Maria*, i referintse al beato Alfonso Rodriguez de la Companyia de Jesús. Va sortirse'n del millor mode que va poguer, i un cop hagué acabat, traient de dins d' una capsa de cartró un acordeón bastant tronat, comensà a fer l' acompanyament amb compàs de polka, de les coples que s' havien de cantar, i donant un fort cop de peu per indicar l' entrada, se và posar a cantar la senyora Pepa amb una cara tan satisfeta, com si hagués menjat per vint.

«Benéfica hiere
luminico rayo,
del soi que engalana
las flores de Mayo.»

A lo que contestarem a coro tots els presents, i d' una manera esgarriosa:

«Dulcísima Virgen,
del cielo delicia,
la flor que te ofrezco
recibe propicia.»

Mai havia sentit cantar d' un modo tan desguitarrat.

Sort qu' en aquell precís moment, va entrar la minyona avisant a la senyora Pepa que quan tin-

guessin gust, tenien els macarrons a taula, i valentme d' aquell moment tan oportú, i sortint d' allí dins escapat com una rata, no sens haver dirigit un respectuós *passinho bé* a la concurrència, vaig pujar de dos en dos els esglaons d' aquella escala, amb lo nas ple i embaumat de perfum de flors passades i de pudor de cramell de ciri, en tan que pel cel-obert se sentia lo cant d' alguna raspa qu' entonava amb to de mofa:

«Dulcíssima Vircan
dal sielo daliria...»

Santiago Roy

CINC POSTALS

il·lustrades amb cinc flors

Marguerida, la donzella
que ets avui una poncella
i a mostrar-te vas, novella,
en el jardí del amor:
Volent fer-te la finesa
que fa temps te tinc promesa,
avui venço la peresa
enviant-te aquesta flor.

Altra flor cap a tu vola
ales fent de sa corola:
si tingués una flor sola
fóra jo un mal jardiner.
Reb de grat la franca ofrena
d' eixes flors de bona mena;
quan la falda en tinges plena
una toia en podràs fer.

Nova flor es arribada
que en ton *àlbum* busca estada;
fes que quedi acompanyada
de les altres que et dongui.
I al davant de tal florida
tothom creurà desseguida
que el teu *àlbum*, Marguerida,
ha brotat com un jardí.

En la primavera bella,
lo que més ens maravella,
es mirar com s' esponcella
cada dia una altra flor.
Aixís jo també voldria
dar te'n una cada dia
de les que l' Abril envia
saturant l' espai d' olor.

Més, aquí tens la darrera
d' eixes flors de primavera;
que s' apaga ma fal·lera
al trobar que soc a cinc.
¡Deurà ser que el cor me mana
respectar la intenció sana
de la frase catatana
que diu *cinc*, l' amor hi tinc!

P.

INFANTÍVOLA MUSICAL

Quantes i quantes voltes he sentit i m' he embadalit contemplant tot un estol de xamoses nenes, donant se les mans, i fent rodona, boi cantant:

Olles olles de vi blanc
totes son plenes de fanc.

Quantes voltes l' he sentida, he volgut analitzar l' escaient de la cansoneta, empró m' he tingut de quedar amb les ganes.

Pot esser oriunda de l' Empordà?

Podria esser; més jo l' he sentida al camp de Tarragona i Lleida, si be amb poca variació rítmica, i en la lletra gens.

La meua avia 'm deia:

—Quant jo era petita, ja la cantavem... fins la seva àvia també, li contava, que petita soltironava com ella, per els entorns de la casa pairal, al ritme alegre de tan xamosa corrandà, i lo mateix que les nostras nenes les trobaven plenes de fanc i de vi blanc i també cap al final, se giraven com diu la cançó.

de fanc i de marruixa (!)
girat de corruixa... (!)

I se van giràn en la forma que elles mateixes indiquen.

¿Qui se girarà?
La senyora doncelleta.

¿Qui se girarà?
La senyora Poneta serà.

I una a una van girantse i donen voltes, fins que totes ja d' esquena, i amb gran algarabía, exclamen:

Pel gat i pel gos
pel gat i pel gos.

Això es, que totes contentes veuen les olles de vi blanc... plenes de fanc i descontentas si giren d' esquena i donant-se cops, ho atrassen al gat i al gos; la cançó en sí, té molt i molt bo i això ho demostra qu' arreu de ciutat i pobles llindants, la mainadeta la canten, amb molt poques variants.

Talment i per la forma sembla una sardana, que més o menys pulimentada, més o menys rítmica, les nenes la recorden danse les mans, i si bé no la puntejen, demostra que ja de temps i molt temps, s' ha prestat atenció al nostre més popular ball.

Aquesta petita volba musical de un sabor prou escaient, es prou catalana per a fer sentir i bategar nostres cors, procurar que les nenes dins els seus esplais, no cantin aquelles carrinelones cançons de les Hijas de Ceferino... La Merceditas... etzétera.

Pensem que les nostres àvies, s' aplegaven amb el dolç cant nostre, i encare ho recorden cofoies.

II

Lo particular d' aquest ritme, es que al mateix temps, que l' encontrem per el carrer amb les xamoses nenes, l' encontrem amb variacions cap al final, en una altre cançoneta completament distin de la primera i al ensemps que serveix per a la mainada quan cama aquí i cama allà se posen damunt del peu o de la falda tot just caminen:

Arri-arri tatanet
que anirem a Sant Benet
portarem un formatget

per dinà, per sopà
per la tela no n' hi hà.

I no es solsament la lletra diferenta, fins la música té altre escaient, apart d' esser la tonada igual, lo que fa sospitar que una i altre siguen germanes i s' hagin disseminat al impuls de generacions i del temps.

Sia com sia, bo es servir aquests infantívols esplais, i conreuar-los per a el bé de nostra terra.

Lo que interessa es recullir aqueixes bolves, per a que 'ls nostres infants sens allunyar-se de els nostres esplais, servin l' amor a les nostres coses, i amb ells a nostra aimada Catalunya.

I. L. MASÓ E.

Anvers i revers

Heus aquí que aquella tarde de Dijous Sant era espléndida. L' atmósfera clara, el sol radiant, l' aire de primavera; aixís es que la gent anava i venia silenciosament entrant i sortint de les esglésies... Mes jo no m' hi vaig quedar a la ciutat i caminant, caminant, vareig arribar als suburbis; i heus aquí que de repent me va semblar que no ho era Dijous Sant...

Les dónes xerraven de balcó a balcó o formaven grupus als portals de les cases; i reien i tot ho criticaven.

Els homes entraven a la taverna i sentats a les taules de fusta blanca, trincaven els gots tot disputant i injuriant-se. De llurs boques ne sortien a dolls els rences brutals i les blasfèmies.

Un gramofon descomunal, col·locat al costat del mostrador, deixava sentir, sense parar, veus discordants i aixordadores que cantaven els couplets de la Raquel, alternats amb el vals de la «Viuda alegre» i altres per l' estil. L' atmósfera que allà dintre 's respirava, espessida pe 'l fum del tabac dolent que fumaven els concurrents, havia d' esser, sens dubte, depriment.

L' iglesia restava poc menys que deserta; mes jo devot i curiós, hi vareig entrar... ¡Que n' era de bonic el Monument! ¡De llums i de flors, si n' hi havia!

I dalt de tot el Sagrari sota un dosser de vellut vermell, amb dos àngels agenollats que l' adoraven. Un canari que no 's veia cantava amb dalit i de tan en tan semblava que li contestava la veu armoniosa de les Verges que, dalt del chor, salmodiaven, queixoses, els sagrats càntics.

De sopte, al meu costat, s' hi va posar una mossota morena i escaient que mirava curiosa al seu voltant... I va entrar al temple del Senyor amb tot descaro. Portava faldilla virolada i devantal i un cos vermell amb la estreta mànega arremangada fins més amunt del molsut colzer; i al cap hi portaba estés un mocador de butxaca no massa net, amb les quatre puntes que voleijaven al més petit gest que ella feia, deixant veurer els abundosos negres cabells, pentinats a l' última moda.

I heus aquí que no sé d' on va sortir una altre mossota tota espigada i rossa, que estirant a la morena pe 'l bras, li digué:

—Apa, vina amb mi.

—¿Qué vols?—li respongué la morena.

—Que vinguis amb mi a adorar a aquell que està allà, estirat...

I li senyalava una capella a mà dreta, on s'hi adorava a Jesús crucificat.

—¡Veus! ¡Ximple! ¿Per qui m'has prèrs?

I sos llavis blasfems, afegiren una paraula que 'm feu enrogir.

Rigué fort la mossota rosa i ambdugues se'n anaren amb el meteix descaro amb que havien entrat.

Jo sentí que unes gotes de suor freda me rodolaven cara avall; i anant a adorar al Crist, li digué tot tremolós:

—¡Perdoneules, Senyor, que no tenen conciencia de lo que diuen!

La llum grogosa dels ciris que voltaven l'imatge, deixava veure son apenat rostre i son cós llatzerat; i no se com fou, que'm semblá que realment son costat sagnava.

Per un etsar el canari de sopte va callar.

Les Verges clamavem com les dónes de Jerusalem al pas del diví reo...

Jo aleshores vareig sortir de l'Esglesia com espantat; i al esser al carrer vareig allargar el pas per a deixar depressa aquells llocs. I al veurem passar tan mudat, els homes de la taverna rigueren i m'insultaren. Mes jo seguí adelerat el meu camí, i la mainada corria i saltava al meu voltant, pegant cops a les portes, i fins a les pedres, amb ses maces...

I heus aquí que no'm vareig deturar fins trovarme altre volta al centre de la ciutat. I allà tot seguia igual...

La gent anava i venia silenciosament entrant i sortint de les esglésies. Els homes gairebé tots amb levita i amb barret de copa alta i les dónes amb vestit negre de seda o de vellut i amb mantellina...

Era la tarde del Dijous Sant.

JOSEP VIDAL i BERTRAN.

Jocs Florals de Barcelona

Diumenge passat van celebrar-se en el Palau de la Música Catalana els Jocs Florals; l'hermosa sala del Palau, discretament adornada amb abundoses garlandes de flors naturals, estava plena d'una gentada entusiasta de la gaia festa on se canta la Patria, la Fe i l'Amor.

Poesia, dones hermoses, flors, i nostre bandera onejant per sobre de tot ¡quin espectacle més bell!

A les tres feren son entrada les representacions de la Diputació i l'Ajuntament presidides per l'Arcaide senyor Sagnier, a seguit venien Monsenyor Carselade, bisbe de Perpinyà, president del Consistori i els mestres en Gay Saber.

L'Arcaide pronuncia la frase sacramental: —S'obra la festa.

Monsenyor Carselade s'adelanta i llegeix el seu discurs, que no podem reproduir per la seva molta extensió i es forsa llàstima perque es una pàgina vibrant d'entusiasme i d'inapreciable valor literari. Ens produí forta emoció veure un extranger parlar tan bellament nostre idioma, tan bellament que contradeia lo afirmat per ell de que no sabia parlar la nostre llengua.

El públic entusiasmat per els brillants paragrafs en que tan s'enaltia a Catalunya prorrumpia en xardorosos aplaudiments al final de cada un d'ells, aplaudiments que's van convertir en una veritable ovació al acabar se l'hermós parlament.

Seguidament va procedir-se a donar compte de les poesies premiades que foren com segueix: *Flor Natural: Humanals*, d'en Evelí M. Doria Bo-

naplata; primer accésit a la *Flor Natural: Al llarc del camí*, d'en Rafel Folch i Capdevila; segon accésit: *Rosari en lloança de la petita germana*, d'en Joan Arús Colomer; *Englantina: Noces reials*, d'en Manel Folch i Torres; *Viola d'or: Poesia*, d'en Felix d'Altamira; premi del senyor Ubach i Vinyeta: *La caravana passa*, d'en M. Folch i Torres; ademés obtingueren accessits: *El Corpus de Vallestret*, d'en Lluís B. Nadal, i *El Roure de la Solva*, d'en Pere de Tera. El premi Fanstenrath va adjudicar se a l'Ignasi Iglesia per el seu drama *Foc Nou*.

La Reina de la festa, designada per el poeta guanyador de la *Flor Natural*, fou la xamosa filla del malaguanyat poeta Maragall, na Elena Maragall.

La poesia *Humanals* va esser llegida admirablement per en Segarra de Castellarnau; *Noces reials* i *La caravana passa* per son meteix autor; la composició *Poesia* pel senyor Vilaregut; el diputat provincial senyor Cabot va llegir *L'abrassada* d'en Mistral, que va esser coronada amb una salva d'aplaudiments.

Després fou proclamat *Mestre en Gay Saber* en M. Folch i Torres.

El senyor August Torres va llegir el discurs de gracies i l'Arcaide va donar per acabada la festa i oferí el bras a la reina, que va sortir en mig de les aclamacions del públic.

M. M.

Humanals

poesia premiada amb la Flor Natural en els Jocs Florals de Barcelona.

(Fragments.)

PLENITUT

Plaume veuret fent de mara
a l'espona del bressol,
ab un pom de flors per cara
y per ulls un raig de sol.
Plaume veuret abrassada
al infant petit, petit,
de carona tan rosada
que 's confón ab el teu pit.
Y, mentres tu, amorosida,
vas donantli ta sahó,
en son front, nibat de vida,
plaume ferli un bon petó.

CREPUSCLE

Quan sigas vella y malalta
sense goijos ni il·lusions
y 'n la buydor de ta galta
no s'hi aguantin els petons;
Quan en la boca encongida
y 'n el pit tot esfonsat
sols hi resti un raig de vida
de la molta que n'han dat...
Y les deues del rosari
no s'apartin de tos dits
com si un ayre de Calvari
hagués mort els teus sentits;
Quan pe 'l fret acurrucada,
sense forces ni calor,
se 't marceixi la mirada
boy dexante viu el cor...
Obriré de nostra historia
el volúm rosa y daurat
enflorante la memoria
ab encisos del passat.
Y mentres tú, bondadosa,
te plaurás en mon esplay
ditxós de veuret ditxosa,
te diré, ab veu tremolosa,
que t'estimo més que may.

EVELÍ M. DORIA BONAPLATA.

LLETRES A UN AMIC

II

Estimadíssim amic: El temps segueix insegur. Continuï llegint *Abajo las armas* de Berta Suttner i creu que la llegeixo amb interès. M'ha pagat la mania de llegir-la a tot-hom que se'm posa a tret. No ve una persona a casa que no la fassi víctima de la meua fat-lera, i ¡pala! els n'hi llegeixo un capítol o dos, tan si ve a tom, com si no hi vé. Noí, no puc fer-hi més!.. Quina descripció més emocionant del petit poble d'Horonewos i son castell! Places, castells, quadres, graners, tot arrestellat de ferits!.. Els habitants han fugit i allà han quedat abandonades aquelles desferres humanes, dessançant-se, podrint-se, i esperant endebades la pietosa mà que ha de cuidar-les, netejar-les i conduir-les cap al camí de la vida o aconsolar-les per atravessar el camí de la Mort... Dos o tres metges militars i uns quants individus de la Creu Roja, arribats de poc, son del tot insuficients per atendre tants i tants ferits! Solament uns quants, més afortunats que els altres, molt pocs, poden rebre la gràcia d'una vena, d'un plec de cotó, d'una paraula consoladora; els demés... rès, moren ofegats de boca-terrossa damunt la seva propia sang!.. No hi ha socors per a tots!.. L'odi dels homes es molt més gran que la seva caritat!.. Horonewos, ha quedat atestat de morts i ferits... i tota la palla de la població, fins al darrer brí, s'ha aprofitat, mes, es xopa ja... pestilenta, no s'pot aguantar la seva fetor... Fins dintre el mateix temple del Senyor hi han enquistat aquells homes febrerosos, desesperats, quals renées i crits esgarrafosos van cargolant-se amunt... amunt... cap al peu de les beneides imatges... El lloc sant del Déu de Misericòrdia i Bondat convertit tot d'una en hospital de sang! Oh lluites estèrils i fratricides dels homes que'n causen de malvestats! I quina grossa responsabilitat, quina pena més horrible mereixerien vosaltres que vos nomenen capdills de multituds, que desperteu dormides rancunies, que abraudeu passions insanes i tireu uns germans amb altres a batres despiatadament, follament com feres selvatgines! Oh pobrets infeliços que ompliu a vessar els carrers i places, les quadres i els graners del petit poble de Horonewos!..

Seguiria contant-te més impressions d'aquest colossal llibre de la Baronesa de Suttner, però temo fer-me pesat amb tot i ésser tan interessant. Are, passo a explicar-te un petit detall perquè puguis apreciar si lo meu esperit ha reaccionat gens.

Aquest dematí, molt dematí—are ja comenzo a trobar gust en llevar-me ben aviat—he atrapat una papallona blanca... blanca com un borralló de néu, que s'acabava de posar,—diries, per contrast—dintre lo calzer d'una rosa vermella com un glop de sang. Cuidadosament la sò agafada i me l'he posada en el clòs de la mà. L'hi retingué bella estona, contemplant-la minuciosament, i després la sò deixada fugir... Si sapiguessis el món de coses que m'ha suggerit aquell inofensiu animalet d'aletes blanques que jo despiatadament havia retingut presoner entre les meves barreres mans.

Veus? Sembla que les petites coses, aquelles petites coses que abans no'm deien rès, are ja comensen a interessar-me. No podria ésser una bona senyal?

Al anar a tancar aquesta rebo la teva en la que'm notifiques la millora en la teva petita enfermetat. No cal dir-te quan m'alegra tot això. Saluts a tots.

FRANCISCO X. VERGÈS

Torelló, Abril 1914.

Comiat d' Abril

¡Que era esplèndit el matí!
¡com llua el blau-mari!
i al blau-cel ¡quanta lluïçor!
arreu hi era poesia
sobre tot hi resplandia
una pulcre serenor.

El brillar del sol ¡que altiu!
com si hagués estat catiu
durant llarga temporada,
era viu i resplendent
com ho es el sol batent
d'un mig-jorn de l'istiuada.

I al escalf d'aital bes d'or
d'un poder revifador
¡quanta i quanta d'armonia!
tot semblava triomfar
com si volgués remerciar
a la llum d'aquell nou dia.

Omplenava els ulls de goig
contemplar aquell estoig
vessant de policromia,
que la flora exhuberant
ens mostrava radiant
de bellesa i d'ufania.

L'aucellam prenia part
an aquell sopeb esclat
fent-hi llur refladiga,
i de son goig fent esplai
encisava tot l'espai
amb sa alegre xerradiga.

L'oratjol era suau
en quieta i santa pau
tot estava embolcallat,
es que joíós i gentil
el missatger mes d'Abril
ens donava comiat.

ARTUR TORNÉ.

Barcelona, Abril de 1914.

EUGENI HERMOSO

En el Saló Parés exposa aquest artista unes quantes pintures notables baix tots els aspectes; justesa de colorit, dibuix irreprotxable i vida, molta vida.

En alguna s'hi nota quelcom d'influència de l'escola d'en Zuloaga, més molt discretament.

El retrat del autor es d'una expressió tan viva, d'una combinació de tons tan encertada, que fa d'ell una obra del tot superior.

Es molt remarcable també el de la taula petitoria, les dones aquelles, de gust *zuloagista*, permetisens la paraula, donen la impressió de que s'està davant d'una pintura de un mestre de cós enter.

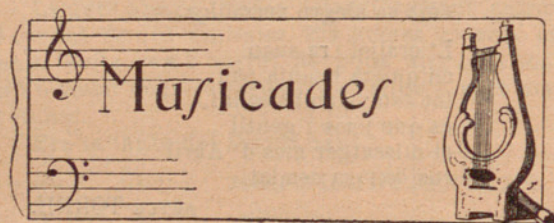
En resum, una exposició excel·lent.

FIDIAS.

LES MEVES ROSES

La bona amiga, la franca noia,
la que amb sos cànctics alegra els cors
quan entra a veure les meves flors
sempre n'hi cullo gemada toia.
Sobre el piano les sol posar
allà on ses notes gentils enlaira,
perque es barreji la dolça flaire
amb la alegria del seu cantar.
Com té la noia mistic fervor
i ve el poétic mes de Maria,
un ram de roses diu que voldria
portar al Temple, com un tresor.
Perque les prengui sa ma galana,
quan son per ella la haig de pregar;
més, per poguer-les dur al Altar
ella mateixa me les demana.
Jo dec provar-li que em fa un favor
sempre que accepta la meva toia;
sia sa casa la que hi enjoia,
sia la Mare del Salvador.
Perxò al cullir-les de bon matí
voldria dir-li, baix, a la orella
que son mes roses totes per ella
i es per la Verge tot el jardí.

X.

Al mestre Manel Giró

Perdoneu mestre a aquest humil cronista si amb sa barroera ploma no pinta bé el vostre art estampant en aquestes senzilles columnes l'expressió més sincera d'aquest petit treball explicant quiscuns epissodis de vostra vida i carrera artística.

L'ànima d'aquest aplaudit artista es noble i gran, son caracter nirviós, sincer, expansiu, senzill, que es lo que correspon a dir del temperament d'aquest músic, qui valent-se del seu sentiment altament desinteresat ha donat la mà al qui perdut duptant de sa intel·ligencia hauria deixat més d'una vegada els estudis que amb fé i esperansa havia emprés; ell es qui en varies ocasions ha sostingut aixecant del decaïment moral al artista que esma-perdut havia emprés uns viarany de resultats poc practics; ell es el músic qu'ha encaminat a la joventut treient-li els obstacles que pertorbaven el camí de perfecció, obstacles que enfosquien les orientacions modernes per la implantació d'uns nous plans en aquest art tan difícil i elevat. Aixís es el mestre Giró.

En Manel Giró nasqué a Lleida i allà fou on inicià sos primer pasos en els estudis musicals.

El mestre Giró es un dels compositors que s'ha empenyat més treballant per a instituir a Espanya l'òpera espanyola; aquest músic havia

viscut molts anys en terres llunyanes, on son conegudes moltes de les seves composicions, quines abrasen tots els genres, des de les romances, obres teatrals, rel·ligioses i sinfòniques.

La primera col·lecció de melodies per ell escrites son *Tras los montes*, totes elles impregnades d'un ambient mozàrabe, conegudes i executades a Paris, obtenint totes elles un éxit grandió.

Per a el teatre escrigué *Il Rinnegato*, òpera representada per primera vegada al Liceu de Barcelona l'any 1885, obtenint un sorollós éxit, per lo qual l'autor tingué de sortir una infinitat de vegades al prosceni a recullir els aplaudiments que 'l públic frenétic i entusiasta li tributava, aclamant la presència del celebrat compositor.

Té una altre òpera anomenada *Hermonth*, premiada per l'Estat espanyol en un concurs celebrat a Madrid.

També té una comedia musical quin nom porta *El sombrero de tres picos*, estrenada al teatre «Principe Alfonso» de Madrid.

La producció teatral *Nuestra Señora de Paris* fou estrenada al teatre de Novetats de Barcelona.

Una de les obres líriques que més enalteixen la figura genial d'aquest mestre es l'òpera anomenada *Florinda*; aquesta producció serà el més gran honor que 'l poble rebrà del refinat artista, qui amb sa música ha donat un estil propi, personal, no poguent-se comparar les obres d'aquest autor amb la dels altres mestres, car ha sapigut donar a sa música un caient original, amotllant la música a les situacions que propiament li ha dictat el llibre.

En el genre sinfònic té *La Muzàrabe*, obra que fou executada a Angers (França) per la Societat de concerts; i més tart a Ambers (Bélgica), obtenint amb dos llocs éxits ben merescuts.

A Paris també se li executà una *suite* d'orquestra en els concerts *Colonne*.

Té una obra rel·ligiosa, la gran missa de Requiem, escrita per a l'aniversari de la mort de son intim amic del ànima, el famós tenor, gloria del poble espanyol, en Sebastià Juliá Gayarre.

També tingué aquest mestre l'honor de sentir-se a la Seu de Paris una *Salve Regina* quins fragments foren executats per l'orquestra del Conservatori, cantant la part de baix, el notable cantant de l'òpera Mr. Gailhart, exdirector i empresari de l'Opera de Paris. La mateixa *Salve* fou també executada als concerts *Padeloup*, famós director d'orquestra i devot fervent al ensempis entusiasta propagador de la música wagneriana a Paris, quan el poble francès era ingrat i refractari a la música d'aquest genial mestre pel sol fet d'esser alemany.

També té els planys de *Jeremias* a gran orquesta amb solos i chors; aquesta obra està escrita per esser executada a grans festivals.

L'obra monumental del mestre Giró es *En lo Terreno y en lo Eterno*; aquesta obra es una joia d'art, es una producció de les grans qu'haig creat un geni. Aquesta obra està escrita en dos parts, dividida a tres temps per part. Els tres primers temps de la primera part els anomena aixís: *Juventud, Frente a lo Eterno* i *Amor*.

Descriu aquest músic la joventut amb una habilitat extraordinaria: el primer temps es una salutació a l'aubada, es el perfum exquisit amb que les flors llensen son embaument. Es l'entusiasme, les ilusions, la força de la joventut tendre jo-

FESTA

ganera i esb-jarrada; el compositor succeeix els pasatges com parelles que corren, salten l'una darrera l'altre amb bullici i goig falaguer.

El segon temps es *Frente a lo Eterno*. El mestre fa cantar aquesta part amb un duo d'amor molt ben tractat, es l'amor ideal, noble, pur i desinteressat, sense caure amb aquell amor sensual que embruteix a l'home. M'apart veure un lloc solitari entre les fulles automnals on s'hi sent el murmureix de l'aigua d'una fontana baix el bosc brodat per el clar de lluna a l'ombra vaga no esvaïda per sa claretat, amagant la dolça parella que confonent ses llavis diuen: ¡Si l'amor es aixís... qu'hermós es l'estimar!...

El tercer temps es *Amor*. Entona un cant de salutació al amor diví, que volant per l'espai uneix amb sa poderosa flama els llassos de lo diví amb l'humanitat, es aquell amor veritat, es un himne cantat a la Suprema Bellesa, es l'estrofa sublim que con mou i extasia el nostre ser cantant-li: ¡jo 't àm...! ¡jo 't àm...!

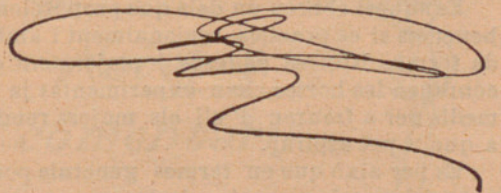
La segona part es d'una força que creix amb desbordament i entusiasm delirant. El primer es *Felicidad*: es també una salutació cantada per chors interiors d'àngels, son els àngels de les esferes terrenals on impera la calma serena i plàcida, on s'esplaià l'alegria, on regna la felicitat.

El segon temps s'anomena *Ecstasis*; es l'amor cèlic, qu'està cantat per la veu d'home (tenor), es la dolça harmonia d'uns llavis desbordant-se en cant sublim, es una força invisible que s'en diu amor; amor que junta les ànimes dient-los: abrasseu vos, companys, jo vos beneixo.

El tercer temps es *Supremo Ideal*. Aquest número es el fragment on el mestre ha posat tots els seus sentits, es la pàgina més interessant de l'obra, es música d'ideal, es la manifestació més divina del ànima, es música que puja fins al cel pura, extrahumana, sense que toquin, ses delicades notes, al fang de la terra, es música qu'entona himnes misteriosos enlairant-se i fonent-se en l'Infinit.

Aquesta es la música del mestre Manel Giró; entonem doncs un cant de Gloria al músic, al Artista, qui amb son Art personal i distingit, ha contribuït portant un grà de sorra al monument que els compositors catalans ofrenaràn un dia a sa Mare patria, la nostra Catalunya.

Sebastia Mestres

* * *

«Historia del trío»

Segona sessió dedicada a Beethoven

El trío Soler compost de la senyora Rosa Barella de Soler, Enric Roig i Josep Soler, pianista, violinista i violoncellista respectivament, ve do-

nant una serie de concerts titulats *Historia del trío* en la Sala Mozart de Barcelona.

Atrets per lo que deien dels mateixos, alguns diaris, acudirem a la sessió del diumenge dia 19 d'Abril, quina era, com deien els programes, dedicada a Beethoven. El judici que 'ns ha merecut es completament oposat a la majoria de les crítiques llegides i perque no es digui que parlem sens fonament i tal volta influïts pels comentaris de bona part del públic que assistí an aquest concert, anem a desgranar punt per punt la tasca del trío Soler en l'esmentat concert.

Les obres interpretades foren el Tríu op. 1, n.º 1, el Tríu op. 70, n.º 1 i el Gran Tríu, op. 99.

Per lo que toca a la música clàssica en lo que s'ha d'anar amb més cuidada es en trobar els moviments exactes, perque tocant un tres massa depressa o poc a poc canvia per complert el caracter de l'obra, fins a l'extrem que a voltes una pàgina hermosíssima es converteix en un ballable i precisament en això ve esser que van caure més sovint els del trío Soler.

En el Tríu op. 1, n.º 1, que es de la primera época de Beethoven, s'hi nota una mica d'influencia d'Haydn i Mozart, tan per sa estructura com per la frescura i ingenuïtat dels temes, per lo que hi ha que tocar-lo com si fos un trío de Mozart o siga amb una elegancia i distinció exquisides i sobre tot amb molt d'estil, més això es veu que ho deuen desconeixer per complert per quan ho van tocar molt feixuc i ordinari i els baixos que en cert moment marca el violoncel se sentien tan que semblava sentir-se un contrabaix.

El *finali presto* fou executat a un temps tan viu que a voltes semblava un temps de vals i quina manera d'acabar les frases tan en sec! ¿on ho han après això aquests senyors? i els *sforzandos* fets amb una brusquetat tan violenta que encare que sien *sforzandos* d'expressió el fer-ho d'aital manera resulta ridicol. El jove Roig, el que millor ho fa dels tres, va estar en queleuns passatges molt borrós degut sens dupte a un mecanisme insegur.

El Tríu op. 70 n.º 1, segona part del programa, fou executat d'una manera molt desconcertada i exageradament depressa, lo que feu desaparèixer per complert les bellesa de l'obra, además hi faltà ritme i això que en la música de cambra es pot dir que 'l ritme té gairebé tanta importancia com les meteixes notes; no van tenir cap frase feliç ni en cap petit detall, amb lo que van demostrar que no tenen la més petita intuïció musical.

El *largo assai* tampoc el compregueren; exposen el tema el violí i el violoncel contestant després el piano amb un diseny melodic, que la pianista va precipitar d'aital manera que fins resultava graciós i continua altre vegada el tema com al principi i els senyors Roig i Soler no van cap vegada junts i encare això fora lo de menys ¡les coses que se sentiren entre mig! després tot ell mancava de calma, de grandiositat i d'ambient algunes voltes i en aquí pecà la pianista, puix hi feien falta uns efectes de pedal molt importants que ella va demostrar desconeixer; justament aquesta pàgina està escrita amb una força extraordinaria de grandesa patética, es una pàgina d'aquelles que per lo tràgiques fan posar, com vulgarment se diu, la pell de gallina, i el piano es l'encarregat de preparar una sòlida base de

sustentació a la tasca dels seus companys per a colorejar les magistrals pinzellades del conjunt que va esser tocat amb un desconeixement tan complert de la obra i tan desajustats com ho hagueren pogut fer tres aficionats.

Lo pitjor de tot va esser el *Gran trio* que el van arribar a desflorar tan que si no arribem a conèixer l'obra mai s'ens hauria ocorregut que fos d'en Beethoven; lo que van fer amb aquesta obra no té pas perdó, ho van fer tan malament que de volgar detallar no acabariem mai, sols direm que el *andante cantabile*, que es una preciositat, el van dir amb tan mal gust qu' en les variacions no semblava sino que violí i violoncel es contrapuntaven a qui dels dos desafinaria més; després hi faltava vida i color i aixís va resultar tan pesat i aburrit que fins feien pena i molts dels oients badallaven.

L' *Scherzò* fou portat a temps de *mazurca*.

En l' *Allegro moderato*, va succeir lo mateix que al final del trio anterior, com que 'l violoncel té quelcun passatge una mica descobert i quelcom difícil i com que 's veia que el senyor Soler no estava segur de sí mateix, s' ho van agafar ben poc a poc i aixís va poguer sortir del pas el violoncel·lista, mes ¡per amor de Deu, senyor Soler, això es tenir molt poc respecte an en Beethoven!

En canvi en el *Presto final*, que com a notes es relativament facil, a n' allí s' ens van desbocar tots tres i cada hu anava pel seu cantó, tan que alló semblava la descripció musical dels aconteixements que 's desenrotllarien en la Torre de Babel quan la confusió de les llengües.

Total una verdadera parodia Beethoviana i una sessió d' aquelles que amb unes quantes n' hi hauria prou perque la gent s' escamés i no s' acostés mai més a cap concert.

El públic, un centenar de persones, molt correcte, puix ni tan sols va protestar i això que no n' hi havia per menys.

I ncsaltres al sortir, ens prometiem no tornar-hi mai més en cap audició d' aquest célebre trio.

Per cert que per allí sentirem a dir que aquests concerts tenen certa finalitat que no ens atrevím a dir, primer perque no ens consta del cert i segon perque encare que fos veritat, sinó procuren esmenar-se, no creiem que se surtin amb la seva tenint en compte la manera com ho van fer.

ORFEU.

D' APICULTURA

Si una abella un jorn tastés
dels teus llavis la dolçor
no n' hi hauria ja mai més
ni una sola que xuclés
en lo càlser de cap flor.

FRANCISCO FREIXAS.

DE FORA

PAPIOL.—**Teatre Cervantes.** Amb un plé a vessar es verificà a aquesta sala, el dia 3, l' anunciada funció teatral a càrrec de la companyia dramàtica del Circol Tradicionalista de Molins de Rei, dirigida pels senyors Canalias i Vives.

Dir que la funció resultà un éxit en tots sentits seria parlar poc per lo que feren nostres amics, que en l' actual funció treballaren tots amb verdader entusiasme i ratllant llur treball a l' alsiaria de verdaders artistes.

El drama *Les aurenotes* fou desempenyat amb molta cura, que els valgué forts aplaudiments, obligant-los a aixecar el teló varies vegades al acabar cada acte.

Les simpàtiques i xamoses senyoretetes Francisca Riba i Rosa Pardo recitaren hermoses poesies durant els intermedis.

La senyoreta Pardo amb el seu monolec *Les mans* hi estigué molt ajustada, demostrant una vegada més les condicions d' artista que dita senyoreta poseeix. Llàstima que no ho aprofiti en obres de més valua que una poesia.

Totes dugues varen esser llargament aplaudides.

Felicitem a tota la companyia per el nou éxit obtingut, que contribuirà a augmentar encare més l' entusiasme amb que ja avui tots treballen.

QUIN.

A...

La bondat i la hermosura
van trovarse pel camí,
la una en feia massa via
l' altre no pogué seguir.
Al cap de popueta estona
tot caminant, caminant,
la hermosura ja no 's veia,
la bondat nava marxant.

FEDERIC RAHOLA.

Intensificació del conreu dels pebrots

Es aquest conreu un dels que proporciona bons beneficis si es practica racionalment i amb deguda forma. Nostres pagesos i majorment els que conreen les hortes, han experimentat ja tots els medis per a treuren d' ell els majors rendiments a que 's pot aspirar.

Es per això que en termes generals poca cosa pot criticar-sels respecte a la forma que porten a terme els treballs de les terres, ja que no planyen les labors, fent que la fanga i l' aixada remouguin profundament la terra la primera i l' altre desencrestí abundantment les capes superficials a fi de donar accés facil a les aigües i que les evaporacions se fagin normalment. I en honor a la veritat bé podem dir que baix aquest punt de vista, pocs son rics de nitrógen i de potassa, especialment d' aquest darrer. Si s' apliquen solsament

FESTA

els fems, la planta no trobarà en tots els períodes de son desenvolupament vegetatiu i en forma ràpidament assimilable, les proporcions convenientes dels tres principis vitals senyalats.

Per això ens veiem en el cas de senyalar aquest fet i com a fórmula general de fertilització que nosaltres hem pogut comprovar experimentalment i que apliquen amb fort èxit molts horticultors de distints llocs, els recomanem la que anem a exposar seguidament, calculada per àrea, o siguin 100 metres quadrats.

Fems, 400 kilograms; superfosfat de calcs 18/20, 6 kilograms; sulfat de potassa o cloruro potàssic, 25 kilograms, i nitrat de sosa, 2 kilograms.

Deuen enterrar-se els fems per medi d'una sencilla treballada dos o tres mesos abans de trasplantar les mates; la barreja de superfosfats i adob potàssic, de cinc a deu dies abans de practicar l'operació de trasplantar, abans senyalada i el nitrat i sense enterrar-lo, en dugues vegades, la primera al iniciar-se la floració i la segona quan els fruits vulguin anar a madurar.

Fent-ho així, molts hortelans de les terres llavantines han conseguit doblar les cullites que fins fa poc obtenien com a terme mig.

R. DE MAS SOLANES.

L'encariment de la vida

Raresa festiva.

Sonetesca dedicada al poeta.

Quan neix el maig d'en mig les flors flairoses
donant farúm als dies de sa vida,
l'alfombra encatificada, amb rams de roses
atravessa suau,—amb petjada exquisida.

Un corn bufat de flaires oratjoses
¡Amor! ¡Amor! amb insistència ens crida:
Roses florint en galtes de xamoses
nines de cabell d'or,—ens don forta embranzida.

Menjem d'amor
que es lo més gran confort
de dolçors netes.

Doncs que menjar
sent l'aliment tan car?
Sols que monjetes?

LIBORI.

Avís

Ferms amants de les lletres catalanes, oferim les columnes de FESTA a tots els

que tenint aficions literàries i mèrits suficients no poden publicar els seus treballs per falta de lloc on fer-ho.

No cal dir que 'ls treballs seràn examinats escrupulosament per a que no desdiguin dels que publiquem habitualment.

FESTA dona sa més coral enhorabona al seu benvolgut amic i col·laborador en Rafel Folch i Capdevila, qui ha obtingut dos premis en els Jocs Florals de Barcelona; el primer accessit a la Flor Natural per la poesia *Al llarc del camí* i una Menció honorífica per un altre treball poètic titulat *Patria*.

El reconegut talent del nostre amic ha obtingut la deguda recompensa.

Hem rebut un comunicat firmat per tres senyors, quins noms callem per atenció an ells, dient-nos que 's donen de baixa de la llista de subscriptors per que s' han sentit ferits per l'article que en el número passat publicavem, titulat «Toros i toreros» i per que ademés com a *trágala* (es paraula d'ells) en les *Ombres barcelonines* deiem que eren incultes els que anaven a les corregudes de braus.

No ho hem estranyat, lo que 'ns ha sorprés, es que aquests senyors fossin subscriptors de FESTA.

Pot-ser s' hi varen suscriurer pensant que era un portaveu de la Festa. Nacional.

Han inaugurat la temporada estiuenca, venint a passarla entre nosaltres, les distingides famílies dels senyors Viñas (J.) i Miquel Casanovas.

Air va tenir lloc en el Camaril de la Parroquia de la Concepció de Barcelona el casament de nostre company de Redacció en Joaquim Torrent amb la bella i simpàtica senyoreta na Maria de la A. Esteve i Figueras.

Desitgem als contraients moltes felicitats en llur nou estat.

L'empresa del cinematograf *Las Columnas* va citar a judici de conciliació al senyor Port, empresari o representant del *Cine Delicias*, per un paragraf insertat en un programa de l'últim.

A nosaltres no més ens cap dir que 'l paragraf en qüestió era un atentat a les regles gramaticals.

I com a comentari afegim: Tan va el cantí a la font que ve que 's trenca

Pregem al nostres corresponsals que encare tinguin que liquidar que procurin fer-ho per tot el corrent mes de Maig.

El dia 26 del mes pròxim passat, a les 8 del matí, els socis del nou Grup esperantista «Stelanoj» d'aquesta vila, se reuniren per a elegir als que devien ocupar els carrecs de la Junta.

Després de la reunió i per a solemnitzar l'inauguració del Grup, es feu l'excursió projectada, i que ja s'havia anunciat oportunament, al castell Ciuró (avui en runes), a Santa Creu d'Olorde i a Vallvidrera.

A Santa Creu, davant meteix de l'antiga església parroquial, hi tingué lloc la solemne benedicció de la bandera del Grup; el senyor President feu un hermós discurs sobre la festa, i per últim hi hagué la pluja d'estrelles, que fou de gran efecte.

Durant l'excursió se cantà varies vegades l'himne esperantista «La Espero», s'impresionaren diversos clixés i es repartiren abundants fulles de propaganda.

Aquesta festa 'ns deixà a tots plens del major entusiasme, lo que fa augurar que la llevor «Pro Esperanto» que 'l nou Grup ha començat a sembrar amb tan acert en aquesta vila, dintre poc temps donarà fruits abundosos.

Per causes involuntaries no podem publicar *Dolç cativeri*, lletra de Mossen Cinto i música d'en Josep M.ª Soler i Vilalta, ho farem en el pròxim número.

El passat dissapte, dia 2 del corrent, va haver-hi un robament en el pis de la drogueria d'en Miquel Selva, emportant-sen els lladres 300 pessetes en metàlic i varies joies. Com que es veu que 'l lladre tenia moltes necessitats i amb el producte d'aquest furt no en tenia prou per a abastar-les, va anar a veure si podia fer el complement a la torre del senyor Gras; mes en aquesta van tenir el mal incert d'advertir la seva presència i 'l individu va escapar sense poder complir son intent. Res, que un hom no es pot guanyar la vida sense que li surtin mil entrebancs.

El senyor Gras dona grans mercès a tots els que hi acudiren, impedit amb son lloable comportament que 'l lladregot fes de les seves.

El Dia Gráfico ha tingut el mal gust de publicar una resenya còmic-burlesca dels Jocs Florals celebrats el dia 3 a Barcelona.

No ens estranya gens el procedir del esmentat diari, tota vegada que en sas columnes ha donat sempre millor acullida a les coses de toros que no a les manifestacions culturals, siguin de la mena que vulguin.

Per cert que, apropòsit d'això, recordem que haventse-li retret una vegada la excessiva importància que donava a tot lo que amb el barbre espectacle tenia relació, van dir que ells tenien el deure d'informar als seus llegidors de tot lo que els interessava segons els respectius gustos, mes es veu que entre tots no deuen tenir-ne cap que s'interessi per res que signifiqui cultura des de el moment en que fa burla de una tan gran manifestació artística, com son els Jocs Florals de Barcelona.

Això sol ja es una mostra del nivell intel·lectual del esmentat diari.

A no ser que ho fassi perque la gent no més llegeixi aquells versos tan carrinclons que qualsevol volta publica per esplai de llegidors poc exigents.

Per final sols tenim de dir que un periòdic que

es guanya la vida (això de guanyar-se la vida es una figura retòrica) a Catalunya, peca greument d'ingratitude, al burlar-se d'una festa tan nostre. I prou.

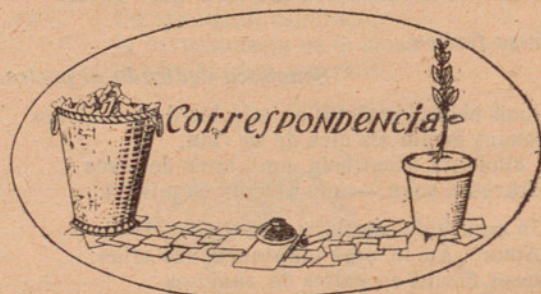
Tornen a correr rumors que dintre poc sortirà altre volta en nostre vila el periòdic *Enllà*.

Com que ho han dit tantes vegades nosaltres ja no 'm fem cas.

Tot lo més que creiem es que sortirà el dia dels Morts.

En l'última Assamblea de la «Cambra Agrícola Oficial del Baix Llobregat» va procedir-se a la designació dels socis que devien completar la Junta directiva, la qual ha quedat constituïda en la següent forma:

President: don Antoni Jansana.—Vispresident: don Josep M. Borrell.—Caixer: don Ramón Ribas.—Comptador: don Josep Ricart.—Vocals: els senyors Joan Aleu, Josep Teixidó Pahissa, Miquel Cortés, Narcís Esteve, Josep M. Pujador de Ventós, Josep Campmany, Joan Angel Genís, Francisco Tusquets, Miquel Pascual, Joan Baixas i Joan Costa.—Secretari: don Antoni Sicart.

Ramón Viñas Llorens Fassins la mercé de no enviar-nos unes llaunes tan llargues.—*Felip Bertran de Reims*. No pot ser, es massa brut.—*Ramón Puig i Bosch*. Retocat podrà anar, perque l'idea es bona i està bastant bé, sols que es poc arrodonit. Vol cuidar-se de arreglar-ho?—*Victor Mora Alsina*. Següim publicant i mentres ens vagi enviant probablement anirem insertant treballs seus, sols que voldriem que procurés enviar-nos una cosa de força, vibrant, per a consagrar-lo de bon poeta.—*Antoni Armán*. Lo meteix que li varem dir, tindriem que repetir-li; la poesia té certes exigencies i vosté sembla no saber-ho o bé oblidar-ho. Els versos han d'esser armoniosos i això ho conseguiria si estudiés. Aprengui i després fassi poesia que vosté té condicions per una i altre cosa.—*Francesc Ribas*. Qué s'ha pensat que nosaltres volem ser complissos d'un robament literari? L'Apeles Mestres ho va escriure primer que vosté i per lo tan pretent cometre un delictu penat per les lleis. Si no 'n sab, no escrigui, però no vulgui vertir-se amb plomes de paó reial.—*Lluís Pugés*. D'entre els versos que 'ns ha enviat n'hem triat dos que els publicarem. Envii quelcom més.—*Valenti Massachs*. Vosté deu fer de criminalista de quelcun jutjat. No và.—*Ramón Sastre J.* Molt bé; ho publicarem quan tinguem lloc, i com que la poesia ens ha agradat pot-ser la insertarem en el número vinent, amb tot i ser tan llarga. Enviï nous treballs.—*Eugeni Arolas*. Qué 'ns permet que li arreglem?—*Magí Rovira*. No, no 'ns envii les poesies. Ja 'n tenim prou amb les dugues proses que 'ns ha enviat i que han anat al cistell sense acabar-les.—*Eduard Vila i Vila*. FESTA es un periòdic literari, no pornogràfic, i lo seu «Amor» es més vert i més desvergonyit que qualsevol dels que publiquen «Papitu» i «K D. T.»—*R. Romeu i Piña*. No và.—*J. Bosch i Barrera*. Anirà.

Imp., Alfons I d'Aragó, 39.—MOLINS DE REI